

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виносить: в Австрії:

на цілий рік	24 К
на пів року	12 К
на чверть року	6 К
на місяць	2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною виставкою 7 доларів або 14 рублів; з виставкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з виставкою щодня 5 доларів або 10 руб. Поодинокі число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових поглядів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5 год по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцеві в Агенції Соколовського в палаці Гавсманна.

Рукописи звертає на ліпше попередню засторогу.

Рекламація лише неочитані вільні від п. та. — Оповіді звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надіс-нім“ 40 сот. Подяки і приваги доносення по 30 сот. від стрічки.

Зворот в поглядах великих держав на балканські справи.

(Х) Балканський Союз відносив досі на цілий лівий несподіваний побіді. Тим способом втворювало ся на Балкані зовсім змінене положення. Насуває ся отже тепер питання, що буде з т. зв. status quo, котрий досі був нехитною догмою європейської дипломатії, хоч н. пр. та сама дипломатія в дійсності зовсім інакше поступала в інших случаях і переводила поділ Хін, Персії, а на останку і Марокка а все те в імені засади status quo.

Наслідком подій, котрі тепер розгрівають ся на Балкані, будуть европ. великі держави також приневолені увітати собі, що буде з тим status quo, котрий при всяких запевненнях і красних словах все таки є зависимий від ходу подій, а то, що сьогодні було це status quo, не потребує а часом і не може остати завтра. Status quo є дуже вигідним висловом для дипломатів, щоби обминати всякі можливі клопоти і труднощі, однак годі його втиснути насильно в історію. Особливо сумнівної вартості є всі умови що до status quo на Балкані, котрі вже наперед мають сю справу утривалити. В Парижескім договорі запоручили европ. держави status quo Туреччини, а зараз після того відпаала від неї Сербія й Волощина. В Берлінській договорі знов задекретовано status quo Туреччини, а тоді забрано їй знов нові області (Босну й Герцеговину), а чим голосніше запоручувано сей status quo, тим гірше було для Туреччини. Отсей досвід поучує, що ліпше про status quo не говорити.

Але, як запевняють, всі держави європейські бажать удержати status quo, а мимо того є позначки не маловажні, що як раз задля того удержання status quo може поміж державами прийти до вороговання. Само рішене областного питання status quo не буде насувати великих труднощів, але більші труднощі вийдуть в ріжниці поглядів поміж европ. державами, коли буде розходило ся о означене внутрішнього устрою і управи для турецьких провінцій.

Останні події на Балкані, тяжкі поразки нанесені Туркам Балканським Союзом, виявили над усяке сподіване велике політичне потрясення, яке Туреччина перебула за останніх п'ять літ, котрі порохнаву будівлю підірвали і нема сумніву, що вже в найблизших днях може она розвалити ся. Європейська дипломатія зробила отже медвежу прислугу Туреччині тим, що не хотіла згодити ся на пропозицію гр. Берхтольда і приневолити Туреччину до рішучого переведення реформ в Македонії, а ще гіршу прислугу зробити їй, наколи буде піддержувати погляд в Туреччині, що она може ще вижити і не приймати посередництва держав.

Міністер гр. Берхтольд в останній сесії делегації заявив, що Австро-угорська монархія противна всяким областним змінам на Балкані і тому обстоює status quo, однак зазначив при тім, що монархія „серед всяких обставин“ буде бергти своїх інтересів. Тепер ці обставини проявляють ся, а нині думати про удержання status quo, було б безуспішним змаганням. Події самі вказують дорогу, на котру треба піти.

Війна виявила вже повну неадарність і порохнавість Туреччини, а значну внутрішню силу її противників і тут насуває ся мимохіть порівняння між легковаженою малою Японією, а російським велитом підчас манджурської війни. Англія тоді зараз із зміненого положення висувала послідовності і заключила

договор з Росією, вимірний проти дотеперішнього японського союзника Англії.

Малі балканські держави виписали кровю докази управління на своє естество, а Европа не зможе сего заперечити, не зможе сего Росія, а тим менше Австро-Угорщина. Якнебудь Австро-Угорщина має свої життєві інтереси на Балкані, однак сему зовсім не суперечить, щоби она могла довести до порозуміння з Балканськими державами. Націоналістичні і політичні змагання Болгарії зовсім не стають в суперечності до Австро-Угорщини. Так само Греція все находила в нашій монархії живі симпатії. Також заокруглене до певної міри границь Чорногори й Сербії не буде стрічало перепон. Найде ся дорога, щоби Австро-Угорщина могла стати прихильним захитником інтересів Балканських держав, але ся дорога кінчить ся там, де починають ся життєві інтереси монархії, щоби не бути виключеною з культурної і торгово-політичної будучини Балкану, сеї області, котрої населення споріднене з 8 міліонами південної монархії, а котрої господарске і політичне життя повинно розвивати ся в ворожій напрям для монархії, наколи се не має нанести нам внутрішніх шкід.

Полагада життєвих інтересів монархії в інтересах балканських держав дасть ся при добрій волі перевести. Наступає політичний зворот в розвитку обставин, котрий домагає ся від монархії великої задачі і ясного рішення.

Австро-Угорська монархія стоїть отже перед важкими і трудними задачами, котрі вимагають зєдинених сил у внутрі і рішучості на зверх.

Огляд часописий.

(Урядове пригвождєна наших дволичних москвичів і скажених „Галічаніна“. Русофільство „Gazety Narodowej“ задля приєднання російської ласки. Gross-Österreich про православну пропаганду в Галичині і Буковині. Katzenjammer укр. руських радикалів.)

(Дальше).

Коли урядова „Gaz. Lw.“ на основі виявлених поглядів „Галічаніна“ дійшла до того висновку, що т. зв. „Starorusini“ се з ріжницею тактики нічого иншого як табір Дудикевичівський, то певна протекторка „Starorusinów“, „Gazeta Narodowa“, може для приєднання ласки Бобринських, Владимірових et cons., з котрими робила неославянську політику в 1908 р., з оглядом на можливі події, станула рішучо на зовсім виразній становищі русофільським і вступила в обороні лояльності а крім того за управлінням московського язика і культури в Галичині.

В кількох числах від 240—245 (з 18—23 с. м.) Gaz. Nar. подала цілу серію статей, в котрих обговорює на сам перед „Rozwój polityczny Rusinów“, а відтак п. з. „Idea austriacka i kwestia ruska“ австрійську політику в прикладі до домагань Русинів.

Дивним однак дивом основою до історичного розвитку політичних сторонництв між Русинами взяла Gaz. Nar. баламутну балаканину о. Цурковського з Настасова в „Ниві“, котру справедливо п. Барвінський у відповіді йому назвав „політичною саламахою“ і на таких баламутних основах опирає Gaz. Nar. свої виводи і висновки в руській справі і зробила з о. Цурковського проводира і ветерана, для того хіба, що вже постарів ся!

Для Gaz. Nar. і її політиків була і є все костю в горлі обставина, що укр. руський на-

рид числить понад 30 міліонів і що над ним не можна так легенько перейти до дневного порядку, як би се бажало ся панам Подолякам, котрі все ще споглядають на укр.-руський нарид скрізь окуляри передконституційних часів і радів нині ще удержати до него такі відносини, як панцизняного отамана до панцизняного хлопа. Gaz. Nar. в безмежній загоріlosti і засліпленню не бачить того культурного, науково-літературного і господарського поступу укр. руського народу за останні десятиліття, призначеного навіть безсторонними польськими ученими, але малює своїй суспільності кожного Українця як завзятого гайдамаку з ножом в холяві, а очевидно і укр.-руск. нарид на її погляд зложений із таких одиниць, жадних тільки бити і крові, розбиштва і грабованія, хоч Русинам ніколи не приходило на думку тих розбишак і різунів, що так вештають ся і непокоять населення в Конгресівці, а навіть вже запускали ся до західної Галичини, представляти якої представників польської суспільності і народу і на тій основі видавати осуд про польську культуру.

Обставини однак так змінили ся, що політичні міродатні чинники в Австрії починають вже власними очима глядіти на відносини укр.-руського народу а не покладати ся на інформації Gaz. Nar. і її політиків. І нічого дивного, що прийшли на основі власних помічень до того погляду, що над руським питанем не можна перейти до дневного порядку вже з оглядом на само внутрішньо-політичне положення в монархії, не згадуючи вже про міжнародне положення, для котрого укр.-руський нарид мимо всякого легковаження Gaz. Nar. таки має свою вагу і значення. Тим то в Gaz. Nar.-ій викликає се незвичайну досаду, що „wyższa polityka austriackich mężów stanu“ починає числити ся також з Русинами і бажав вдоволити також їх культурним, національним і господарським потребам, в суперечності до становища Подоляків, котрих іменем так промовляє сей дневник:

„Wobec Rusinów wszelkie ustępstwa mijają się z celem. Im zawsze za mało. Im więcej dajemy, tem mniej są oni zadowoleni. Stąd widać także, jak niewczesne są rady naszych „poczciwych“ polityków z Poznańskiego, Królestwa i Litwy, którzy wspaniałomyślnym gestem radzą być wobec Rusinów hojnymi, aby wrogom naszym nie dawać pretekstu do represyj gdzieindziej.“

Задля того Gaz. Nar. намагає ся не тільки польську суспільність за приводом всеполян удержати на таким негачийнім супроти Русинів становищі, але й в „austriackich mężów stanu“ вмовити, що укр.-руск. нарид се темна, несвідомо орда з гайдамацькими інстинктами і від довшого часу кленче безнастаново, що на Українці Австрія не може покладати своїх надій і обчислень в міжнароднім положенню і в досаді кленче:

„Czy na Ukraincach może Austria tak spokojnie polegać, jak dom sabaudzki na swych piemontskich Włochach? Czy już tak na pewno nie mogą być lojalnymi Starorusini, a za to na pewno są nimi, we wschodnich Tyrolczyków przerobieni Ukraińcy?“

Забула мабуть Gaz. Nar. (бо навіть свого часу печатала) про „Погодинську кольонію Гал.-руську“ утворену Д. Зубрицьким, Я. Голубацьким et cons., про маніфест о. Наумовича з 1866, про процес Ольги Грабар, Адольфа Івановича Добрянського et comp., коли важить ся писати ось що: „Jeżeli ówczesni russofile byli buntownikami wobec Austrii, to byli nimi i narodowcy; a jeżeli byli, to i są. — Darmo! Logika przedewszystkiem!“

Отже й ми відклинемо ся до логіки і спитаємо, на яких основах може Gaz. Nar. називати Русинів-народовців „buntownikami wobec Austrii“, які на се має певні дані?

А як безосновні кидає Gaz. Nar. напасти, може послужити отсей осуд пок. о. Ст. Качала, загально відомого за весь час его довголітньої священничої, народної, політичної і суспільної діяльності, яко щирого народовця і катола священника. Ось, що пише Gaz. Nar.:

„Co się tyczy ks. Kaczyły, dziś nie ulega żadnej wątpliwości, że cała jego działalność była przesiąkła duchem antykatołickim. Nie dążył on co prawda, jak kolega jego Naumowicz, wyraźnie do złączenia się z cerkwią rosyjską pod rządami petersburskiego synodu, ale dążył do zerwania z Rzymem i oddzielenia od łacińskiego Kościoła, to pewna, że on był jednym z najenergiczniejszych propagatorów t. zw. „oczyszczania“ obrządku, o którym było wyżej. Nie trzeba dać się zbici z tropu takim Kaczałom, że o prawosławiu słyszeć nie chcą; o prawosławiu rosyjskim, ale któż może zaprzeczyć, że im się nie uśmiecha Kościół autokefaliczny, jak np. cerkiew bukowinśka. O tem oni dyplomatycznie przemilczają. Proces Hrabarowej, pociągający za sobą bardzo ważne zmiany w cerkwi ruskiej (abdykacja ks. Józefa Sembratowicza), zostawił po sobie tyle niesmaku wśród uczciwych i po katolicku myślących Rusinów, że uważali za swój obowiązek z otwartymi zwoleńnikami prawosławia zerwać. I na tem polega „nowa era“. Ale że takich uczciwych katolików i szczerych austriaków była tylko garstka, dowodem, że utrzymać się ona nie mogła i narodowcy, a la Curkowskyj i tysiące podobnych im księży ruskich podali tymże prawo i carofilom ręce, idąc z nimi spokojnie razem w t. zw. „konsolidacyi.“

Такі клевети кидає Gaz. Narod. на мужа, котрий мимо всяких перепон і труднощів з ріжних сторін, не похитнув ся на правій дорозі яко Русин-народовець і катола священник. Вжеж відомо Gaz. Narod.-ій, що пок. Ст. Качала був піддержуваний кн. Юриєм Чарторським у виборі до держ. ради з Бохні, коли москвофільська кліка з „Руської Ради“ підставила ему ногу в Тернопільщині і Збаражчині, а хоч входив до поль. кола, уміг задержати самостійне становище яко Русин-посол, колиж се відтак стало для него неможливим, виступив з поль. кола і видав обємисту брошуру „Polityka Polaków względem Rusi“, котру повинні би Поляки частіше прочитувати, щоби й тепер не робили всяких похибок в поступованню з Русинами. Отже хіба годі припустити, щоби кн. Чарторський піддержував чоловіка, котрий змагав вшкоч до православія. Крім того зазначити тут годить ся, що пок. Качала ніколи не займав ся т. зв. „обрядовщиною“, „очищуванем“ обряду а найліпший доказ, як Ординарий цінив его катола. переконав, що вислав его з місця до Гнилиць, коли ті зголосили перехід на православя.

Оперши ся на такім жерелі каламутнім, як „політ. саламаха“ о. Цурковського, доходить Gaz. Nar. в дальших статях „Idea austriacka i kwestia ruska“ до того висновку, наче би то „skargi i rekryminacye Rusinów redukują się ostatecznie do żalu na rząd austriacki, że ich nadal, jak przed rokiem 1867, nie pieści i nie używa za narzędzie do trzymania w szachu „butnych szlachciców polskich“. Jednym słowem nie używa za narzędzie do germanizacyi (?) i absolutystycznej niwelacyi przywykłych do swobody elementów według recepty: divide et impera!

Намагаєся відтак Gaz. Nar. виказати, на основі розділу Русинів на цілий ряд політ. стороництва, що Австрія не може на Русинах опирати ся, лише виключно на Поляках яко певним живиль політичним. Глузуючи собі з „Христ. сусп. Союзу“, докорює „Русланови“, що з дивникарського обовязку помістив звіт д-ра К. Левицького про укр.-рус. університет:

„Z okazji 250 jubileuszu lwowskiego uniwersytetu, którego on uznać nie raczy wbrew całemu zresztą cywilizowanemu światu, nie wyłączając Rosyi, przyłącza się do lamentów całego „Przypięcia“ i umieszcza w „Ruslanie“ referat p. Kost'a Lewickiego o uniwersytecie ukraińskim we Lwowie, na złość Polakom“, хоч „Руслан“ опісля на основі документів виказав нестійність 250-літніх роковин т. зв. „университету Яна Казимієра“, як тепер насильно прозвали всепольські політики львівський університет Франца І. (оснований перед тим Йосифом ІІ.).

Осудивши загалом всі стороництва політичні серед руского народу, хоч все таки зазначає залюбки „partye staroruskie umiarkowane“, доходить до такого вислідку:

„Z tego, co powiedzieliśmy wynika, że niech sobie mężowie stanu wiedeńscy mówią co chcą, Austria o tyle tylko na swym północnym i południowym wschodzie rozwijać się i wpływ swój wywierać będzie, o ile wiekowemu swemu zadaniu pozostanie wierna; o ile pozostanie pionierką zachodniej, na katolicyzm, ale pełnym, rzymskim opartej cywilizacji. W tym względzie dla trochę myślącego polityka nie może być dwóch zdań.“

а даліше виводить так:

„Dla idei austriackiej jest to rzeczą obojętną, jakim językiem poddany austriacki przemawia: chorwackim, bośniackim, albańskim, rumińskim, rosyjskim(?), polskim, włoskim czy niemieckim — ale jest pierwszorzędnej doniosłości, jakiego on jest ducha. Jeżeli jest protestantem, to ostoja państwa austriackiego tak jak wierzący katolicki Tyrolczyk, nie będzie on nigdy (or mo!) — oprzeć się na nim, jak na tym Tyrolczyku, Austrianie może, tembardziej, jeżeli jest on mahometaninem, albo schyzmatykiem. Niemniej Tyrolczyka z niego najzdolniejszy mąż stanu w żadnej kuźni politycznej nie zrobi nigdy, jeżeli on choć katolik, należy do wschodniego obrządku i z Wschodem bizantyjskim w swym życiu religijnym jest związany przez katedu duchowieństwa, żyjącego w małżeństwie. Tu zachodzi ścisła proporcja; im bardziej praktyka ta jest w danym unicim narodzie zakorzeniona, tem słabsze jest w nim katolickie życie, a tem mocniejszą dawka czy sto wschodniej, a więc pogaństwem nasiąkniętej bizantyjskiej kultury, a więc większe przeciwnieństwo do katolickiej Austrii.“

„I znowu powiadam: Dla idei austro-węgierskiej jest rzeczą obojętną, w jakim języku poddany austriacki się modli, w jakim nad nim kapłan katolicki swe modlitwy odmawia: łacińskim, ormiańskim, starosłowiańskim, rumińskim lub węgierskim, — ale nie jest obojętnem, czy kapłan ten żyć musi w celibacie lub też wolno mu być małżeńskimi i ojcowskimi obciążonymi obowiązkami. Na duchowieństwie żonatym rząd austriacki polegać nie będzie mógł nigdy, choćby mu 10 fakultetów teologicznych na 10 „narodowych“ erygował uniwersytetach, dla tej prostej przyczyny, że do całkiem obcego dla idei austriackiej należy on świata.“

„A za duchowieństwem idzie lud.“

Видказуючи отже Русинам, котрі придержують ся руско-катол. обрядом, всякої вірності, представляючи їх непевним живлом, на котрим Австрія не може опирати ся, доходить Gaz. Nar. до такого виводу, що для Русинів, на єї думку, є оден вихід, а іменно: „пієма, іннегo wyjścia, jak tylko przyjąć ją (kulturę) w tej słowiańskiej formie, jaka jest pod ręką, to jest we formie kultury polskiej, kultury w katolickiej całej pełni tego słowa. I to wyjście oni sobie wybierają, przechodząc coraz liczniej na obrządek łaciński.“

З тих отже возних, каменичних сторожів, підурядників et cons., котрих „задня кусяка хліба“ Поляки приневолюють до переходу на лат. обряд, хоче Gaz. Nar. утворити підпору для Австрії!! Можна тут справді ужити вислову Марк. Шашкевича, що „лободовим стовпом“ хотіла би Gaz. Nar. підпирати Австрію і се для нас зовсім зрозуміле!

Наостанку вказуючи на се, що наші мо-

сквичі бажать злуки з Росією, а Українці то розлуки з Росією і Австрією (?), виступає в обороні москвичів, котрим відказує ся доброї віри, не хоче ся вдоволити їх оправданим домаганням і кінчить свої вводи так:

„Kulturalne potrzeby Rusinów domagają się niższych, średnich, wyższych zakładów naukowych z ich literackim językiem. Doskonale. Lud, jako w tym względzie niekompetentny, zdania oczywiście niema, bo iść musi i idzie za prowadzonymi z inteligencji. Otóż faktem jest, że mniejszość bardzo poważna tej inteligencji, ta mniejszość, która nie bardzo nawet dawno, bo lat temu 20 była absolutną większością — za taki język uważała i uważa język rosyjski, a reszta jej dopiero wyrabiając się ukraiński. To tak jak gdyby Niemcy z nad Renu podzieliwszy się na dwie partye, jedni wołali o „Hochdeutsch“, a drudzy o „Plattdeutsch“, dla zaspokojenia swych „kulturalnych“ potrzeb. Mogłoby to być mniej lub więcej uzasadnionem, ale zdrady stanu nie tworzyłoby i jeśli by ktoś trzeci chciał tam konstytucyjne zaprowadzić porządki, powinienby był być ściśle obiektywnym, przestrzegając praw konstytucyjnych obu stron a w kwestjach pomiędzy nimi spornych nie decydować sam, aż się oni porozumieją, choćby rzeczywiście sprawdzić się miało przysłowie: duobus litigantibus, tertius gaudet.“

„Z tym ostatnim faktem we Lwowie i Wiedniu stanowczo się za mało sfery decydujące liczą, a Rusini drżą, aby w końcu tu i tam się nie potapano na strasnym raku, który na dobre wewnątrz ich toczyć rozpoczął i stoczy prędko, byleby rząd choroby sztucznie nie przeciągał.“

Gaz. Nar., котра не бачить очевидно балька в очах своєї суспільности (vide idea niepodległościowa!), денунціює Українців-Русинів яко змагаючих до відорвання від Австрії, щоби собі запевнити виключний монопол у Відні, але з другого боку оглядає ся і на задні колеса, на новославів Бобринького, Владімірова et cons., і домагає ся заведення „konstytucyjnych porządków“, „być ściśle obiektywnym“, „przestrzegać praw konstytucyjnych obu stron“, значить завести, в Галичині для наших москвичів московські школи, признати законність російського православ'я, і т. п., і т. п. — зовсім, як недавно домагав ся сам „Галичанин“. Similis, simili gaudet!

(Даліше буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передилатників в кругах своїх знакомих.

Допись з Сокальщини.

(Товариство „Відроджене“. — Новочасні світлоносці. — Еміграція до Прус. — „Луць Заливайко“ о. Наумовича. — Закон проти пиянства. — „Русская правда“. — О. Мітрат Левицький. — Мандрівка агента „Славії“).

У Львові завязало ся противалькогольне товариство „Відроджене“, котре положило собі за задачу, поборювати пиянство, розповсюджене межі нашим народом. Відозва розіслана сим товариством по читальнях „Прогресу“ гарно і розумно написана буде мабуть голосом воюючого в пустині.

Вжеж — о скільки знаємо — в Сокальщині не наїшла ся ні одна громада, яка пішла би за голосом зазиву і перестала пиянчити.

Іно що появляла ся накладом сего товариства розвідка „против алькоголю“ переложена зі шведського Іваном Чепигою. І она — здає ся — не богато тут поможе.

З всего видно, що тою дорогою не дійдемо до ціли. Наші священики не від них і трудити і трудять ся живим словом над отвереземем народу. Згадаю тут тільки про о. Моха і товаришів, котрі їздили від села до села і своїми науками впливали на людей, і відвертали їх від пиянства. А також і пастирські послання покійного митрополита Йосифа Сембратовича віднесли спасительні наслідки.

Колиш наші славетні радикали, соціял-демократи, москвофіли і інші недовірки стали безпощадно в своїх письмах достогидити

духовенство, то підкопали єго значіне у на-роду, а нарід перестав числитися з голосом своїх душпастирів. Наші новітні світлоносці і обожателі Дрепера затримували, і небажком виявили ся наслідки їх праці. Для шинків і шиночків всякого рода придбали они тому тьменну консументів, доми розпусти збільшили ся, шпиталі для недужих на заразливі хвороби стали за тісні!

До розросту лиха причинила ся також еміграція до Прус на зарібки, де наші люди не почувать ся до обовязку оправдати не-ділі і сьвята так, як се годить ся доброму християнину. Особенно наша молодіж крайно там деморалізує ся, пють, в карти грають, розпустують. На зиму вертають они домів і ту розповсюднують пиянство і всяку моральну гниль. Ось дивить ся, такий молодець повернувшись з Прус у родинне село. В куцім кубраку, в штифлетах, з годинником у камізоль, в капелюсі фільцовім, з папіроскою в зубах. Згідно дивить ся він на батьківську опанчу, з всею домашною обладою ніяк єму освоїти ся, в корчмі кепкує з громадської старшини, маловажить собі церкву і священика, не і розпустує по ночах. Посту у него нема, в середі і пиянство істє мясо. Коли два або три такі голтіпаки найдуть ся у селі, то тягнуть за собою всю несьвідому молодець у прощастє гріху.

Як довго у нас будуть такого рода відносини, то слаба надія, щоби ту щонебудь вділяли які протьялькогольні товариства. Товариство „Відроджене“ тільки тоді змогло би прислужити ся нашої суспільности, наколи би і товариство „Прогресу“ щорічно видало хотяйби одну книжку о пиянстві, котра не була би на такий лад написана, як ся „против алькоголю“. Ту вже такий „Луць Заливайко“ Наумовича мусів би нам послужити за взір, де і словом і малюнками представлено погубні наслідки пиянства на лад приступний і зрозумілий для нашого народу, в котрого щоденним життю находить ся безліч приключень подібного рода, як се змальовано в „Луць Заливайку“. Наші весіля, хрестини, похорони, празники, поминки, безцільне волочене по ярмарках, всякого рода вибори, се вельми обильний предмет до всякого рода оповідань.

У нас є закон проти пиянства, се наглядно доказує порозвішувані по деяких корчмах печатані оповістки. Коли введено їх в житє, жандарми наглядати безнастанно, щоби люди ні на ярмарках, ні в селі по корчмах не умивали ся. Винюників строго карано. Нині нікому і на думку не прийде, щоби за пиянство карати. Закона, що забороняє упивати ся, не відкидає, він єстє в повній силі, лише — на жаль — тільки на папері; якось віхто з ним не числить ся. Найже протьялькогольне товариство постарася, щоби сей закон на ново вийшов у житє. Тоді оно дійсно положити на області повздержности від алькогольних напиків великі заслуги, єго діяльність повсюду слідна буде, бо інакше все заснітить ся і хісна не принесе. Нині тільки о тє дбають, щоби безроги і рогата худоба носила кільчики, лиш коли наш сват цілу віч в корчмі пиянчить або гукаючи і співаючи досьвіта вертає домів, або алькоголем запоморочений провалить ся в рів або в калюжу — про се там ніхто не журить ся.

У нас, в Сокальщині, обїздив недавно русофільський висланник молодий недоука по всіх селах мовто агент товариства „Славія“ і позакладав повсюду агенції тогож товариства. Маємо в Бозї надїю, що ся нова проба ворогів нашого народного відродження не поведе ся і не нанесє шкоди „Дієтрови“, котрий своїм точним і совісним веденем безпеки приєднав собі повне довіре у освідомленого руского загалу.

По всіх читальнях Качковського, в котрих є головами наші отці духовні, все одно чи хто передплачує, чи ні, розсилають з Черно-вєць тижневник „Русская правда“. Колиж уважно перечитаєш хотяйби одну статію того письма, то наглядно пересвідчиш ся, що там нема правди ані за макове зерно — lusus a non lucendo!

Нема там ніодного числа, де би не написали за злодїв, лайдаків, врадників — „українцїв“, не ставали в обороні „безвинно“ засуджених російських шпигунів, що „безвинно“ страдають за „русске“ „діло, за нашу свободу і правду!

Для редактора сего письма нема ніяких правил приличности. Він безпощадно досто-

гидить і обкидає болотом Унію і Рим — про-стацтво і злоба доходить ту до вершка. Без-пощадно зогиджує і зневажає Начальників руско-католицької Церкви, славить і величає московське православє. Чудувати ся треба, що в католицькій Австрії дозволено таким гала-пасам серед дня несьвідомий нарід так без-пощадно деморалізувати подібного рода ста-тиями а вжеж годило би ся, щоби власти взяли в оборону тих, котрих Престол Рим-ський за єго відомостю настановив, щоби у-правляли ділами Христової Церкви в Галичи-ні. Колиж для них нема ні пошановку, ні по-слуху серед адичілих одиниць суспільности, що обожать Росію, то вжеж який може бути пошановок і послух для підчиненого їм духовенства у вірних, над котрим поручено їм управу.

Такого рода люди, як єї дописці до „Русской Правди“, котрі своїми злобними статіями зогиджують католицьку віру і єї іспо-відників, віддають медвежу прислугу москов-ському православию. Кожний розумний чоловік, котрий має дрібку понятя про християнську етику, мусить мерзити ся віроісповіданем, ко-тре найшло для себе таких некультурних опі-кунів в „Русской Правді“.

Недавно попрацали жителі Сокаля не-утомимого труженника в Христовім виноградї, о. мітрат Левицького, котрий полишив неза-терті слїди своєї праці на церковнім і народ-нім полі. Величає і прегарна пострєсна цер-ква єго трудом і заподавляюстю украсила місто і доокресність. А вжеж і в Путориці здвигнено новий храм з твердого матеріалу. Бурса св. Николая, інтернат і захоронка для дївчат під управою СС. Служебниць завдячу-ють єму своє єстєствованє. Боже благословен-най провожає єго в дальших трудах для до-бра Церкви і поневоленого народу!

Σ

З державної ради.

На початку вчерашнього засідання палати послів мін. предсїдник гр. Штірґк відпо-вів на запити німецьких і чеських соціялістів в справі воєнних подій на Балкані і їх впли-ву на загальне міжнародне положенє. Премієр покликав ся на заяви, зложені в делегаціях найкомпетентнішими особами на основі ко-трих традиційний мировий характер австрій-ської заграничної політики не змінив ся і та-кож нинішня політика Австрії є зовсім миро-ва. (Оплески). Австро-угорська монархія про-явила те своє мирове змаганє, коли ходило о здержанє воєнних непорозуміння на Балкані. Супроти стану справи, який виторвав вибух війни, заряд міністерства заграничних справ, в тісній злуці з нашими союзниками і в без-настаннім порозуміню з всіма иншими вели-кодержавами, буде старати ся співділати в даній хвилі в ціли скорїй полагоди війни. Ви-слід дотеперішної виміни гадок каже надїяти ся, що ті змаганя поведуть ся і що буде мо-жна і на даліше удержати для монархії благо-словенє мира.

З окрема що до далекосяглих бажань запитав п. Пернерсторфера і тов. в справі впливу на спільне правительство в ціли удер-жання мира на всякий випадок, то бесїдник може лише ще раз зазначити, що наш уряд заграничних справ певно не має зовсім за-ціпних цілих, мусить однак додати, — а ся замітка має очевидно загальне значіне, без-згляду на хвилеве положенє — що засада у-держання мира на всякий випадок і за всяку ціну не може бути підставою політики вели-кодержави. Хоч би не знати як дуже руково-дила ся она мировими стремліннями, то однак мусить думати про управнену охорону своїх власних інтересів.

Що до чутки, про яку згадано в зашитї пос. Немеца, про мнимо заряджену в краю мобілізацію, то премо по порозуміню з мі-родатними військовими властями може заяви-ти як найрішучіше, що доси не заряджено навіть скріплення мирового стану нашого вій-ска, а тим менше видано зарядження, які мо-гли би мати характер мобілізації.

Відтак в дальшій бюджетовій розправі промовляв п. Вабер серед безнастанних пе-реривань Чехів з приводу обговорення школи ім. Комєнського.

По промові пп. Смерала і Шілїнгера об-говорював пос. о. Лєондзїн домагання польського населєня на Шлєску. Жалував ся в довгих виводах на гнет, переслїдуваня і

германізоване Поляків на Шлезку, коло чого ревно заходять ся державні влади. На чолі германізаторів стоїть — говорив бесідник — заряд дїбр архіви. Фридриха.

Пос. Демель: В Живці архіви. Карло Стефан вимагає від урядників, щоби були польської народности. Рівні права для всіх.

Пос. о. Лондзін жалував ся далше на германізоване Поляків північною залізницею, котра закладає всюди лише німецькі школи. В податкових справах висилає ся урядників, що не уміють по польски. Вкінці жалував ся на вислід останньої переписи населення, та впевнював, що Поляки є добрим австрійським патріотами але мусять боронити ся перед германізацією, в чім повинно помочі Полякам на Шлезку польське коло.

На тім перервано наради.

В справі наглого внеска що до винарів, промовляли пп. Кеметтер і Янковіч після чого наглість внеска ухвалено і відіслано до комісії управи вина і податкової.

Між внесеними запитами знаходить ся запит п. Сінгалевича в справі вкорочування прав рускої мови шкільними властями в Галичині і запит п. Фрідмана (нім. пост.) в справі подій на Балкані. Пос. Фрідман питає, чи правительство супроти зміни „status quo“ на Балкані обсадою Сербами Новобазарського санджака, уважає, що важні інтереси монархії є zagrożені і що наміряє зробити, щоби без усякої зброї сили ті zagrożені інтереси оборонити і чи погляди держав потрібного союзу на ту справу є так само згідні як перед тим.

Пос. Морачевський повідомив предсідника, що соціалістичні послі з Галичини, з огляду на се, що польське коло не хоче їм відступити одного мандата до делегації, на знак протесту проти сего, не возьмуть участі в виборі членів делегації.

Пос. Сінгалевич в запиті до предсідника вказав на внесений запит в справі вкорочування прав рускої мови шкільними властями в Галичині і питає, чи предсідник є готов повідомити про сей запит предсідника кабінета, міністра внутрішніх справ і міністра просвіти і звернути на него особливу увагу.

Предсідник відповів, що подасть сей запит до відома міністрів.

На тім замкнено засіданє о год. 4:30 по полудні.

О 6. год. відбуло ся нове засіданє палати в цілі доконання вибору членів делегації. З Галичини вибрані пп.: Др. К. Левицький, Коритовський, Козловський, Лео, Бяли, Стаїнський і Скарбек; як заступники: др. Олесницький і Герман.

О год. 7:45 засіданє замкнено; слідує нині о год. 11. рано.

Просимо відновити передплату.

Війна на Балкані.

Болгарско-турецка війна.

Після льондонських інформацій, заняли вже Болгари залізничну лінію від Кірккілісса аж до Ескі Баба і Шіле Бургас. В сей спосіб відобрано Туркам найважливіший комунікаційний шлях, бо болгарська кавалерія посунула ся 14 кілометрів на захід від Чурлю і мала перетяти залізничну сполуку пса армією Назім паши, а головна турецька армія виставлена є на небезпечку бо стане без середників поживи. Далше зачувати, немов то б. султан Абдуль Гамід ще не знаходить ся в Царгороді, лише в дорозі до него так, що Болгари могли би єго легко спіймати.

В області Пашмаккі біля Родопе забрали Болгари 270 карабінів різної системи, 60 револьверів, велику кількість набоїв, 5 пак амуніції, багато торністрів і иншого воєнного матеріалу. 70 Турків, в сім числі 1 майора взято в полон. Положенє коло Адриянополя є незмінене. В битвах на північний схід від Адриянополя полишили Турки вбитих і ранених і хотіли кількакратно обдурити Болгар через вивішене білих хоругів, а се в тій цілі, щоби заманити Болгар до укріплених становищ і здештуквати їх арматним огнем. Сей маневр Турків наробив значні шкоди в болгарських рядах. Цофачи ся полишили Турки одну батарею з амуніцією. В місцевині Єні-

джекеї на лінії Кірккіліссе-Адриянополь найдено 2 склади оружя, набоїв і медикаментів.

Болгарська коменда, довідавши ся, що Адриянополь не є достаточнo заосмотрений в поживу, а також хотіли уникнути великих втрат в людях при бомбардованю кріпости, поки що понехала намір здобути Адриянополя штурмом а намірила плянову облогу, зглядно вигодоване кріпости.

Болгарські дивізії доносять, що турецька армія громадять ся на лінії Чорлю-Каріссан і закладає там великі укріплення. Там певно відбуде ся рішуча битва.

Після оголошеного дневником „Мирь“ подрібного звіту, битва коло Кочани була велим кровавою і жорстокою. Тривала она 3 дні і 2 ночі. Протягом першої днини і слідуєчої ночі Болгари в невзначній силі ставляли опір 12 ворожим баталіонам скріплованим безнастанно помічю з Іштін. Битва, особливо через часті наступи на багнети була велим завзята. Турки розбиті втекли в переляку. Перед битвою піймали були Турки 12 болгарських нотаблів, яких побідна армія освободила. Вмашероване болгарського війська до здобутої Кочани викликало радість серед населення.

Сербско-турецка війна.

Сербські офіцери розказують, що Турки біля Куманова втратили цілу артилерію, тому їм мусять втратити свої становища здовж залізничного шляху Скопле-Солунь. На нині вичікують Серби занятя Прізрени третою армією. Імовірно стане ся те без борби, бо богато місцевин опустило вже турецьке військо. В Скоплю взято в полон 7.000 Турків. Урядово доносять, що Велес (Кепрілі) заняло вже сербське військо. Після урядового звіту Турки ставляли коло Кепрілі опір, однак по короткій битві кинули ся до втечі, здогонювані сербською кавалерією. Як зачувати коло Велес стояло 80.000 (!) війська.

Вчера вислано з Білгороду 6 вагонів нафти до Куманова, щоби спалити стирти трупів, що занечищують воздух. При обороні Куманова поробили були Турки вали із трупів.

Грецько-турецка війна.

Грецьке військо заняло провал Тріпотамос, що становить ключ до Вері, якої овладає в питанє кількох годин. Ген. Дангліс дешешує з Кожані: По сутичці в долині Тріпотамос біля Вері ворог цофнув ся, полишаючи 5 возів амуніції. Грецька армія йде вперед.

Воєнна поготовка Румунії.

„Reichspost“ доносить з Букарешту, що пятий корпус армії стоїть вже на воєнній стопі. Загалля мобілізація не буде на разі переведена, однак в найблизших днях буде румунська армія в поготові, в силі 200.000 людей. Має се бути аргументом, що Болгарія мусить числяти ся з Румунією на случай розділу Туреччини.

Мобілізаційне приготуєнє в Росії.

Над австрійською границею офіцери всіх ранг, не виключаючи старших підфіцирів, були покликані до своїх звершників, які в найбільшій тайні пригадали їм найважливіші точки роти присяги, а також параграфи закону, що відносять ся до державної зради і закомунікували, що єстьвє можливість, що російське військо буде мусіло взяти діяльну участь в балканських подіях. Видано розказ, щоби держано підвладних в спосіб для останних найменше запримічуваній в постійній воєнній поготові. Гарнізони поспішно провянятує ся в поживу і амуніцію, ящики стоять днем і ночью наладовані остроми набоями. Порох і карабіни нагромаджено в великій кількості. Жовнірів держать в воєнній карності і постійно заосмотрюють в повний боевий одяг. Урядники заосмотрено в легітимациї і інструкції, класифікуючі вартість майна після чотирох категорій (гроші, вартісні папери, акти і документи, телеграфічні прилади і т. д.) і вказуючі способи вивозу на случай війни. В найбільшій тайні зібрано під покривкою статистици точні інформації про урядників, їх родини і майно, які треба би перевезти на кошт держави, а також жадано вказаня місця, де котрий з урядників хотів би бути перенесений на случай конечної потреби.

Всі ті зарядженя, роблені під ріжними покривками в „невидимий“ спосіб, вказують, що мимо дипломатичних впевнювань, Росія числять ся з можливістю міжнародної задріпки і витягає з того внески над австрійською, німецькою і румунською границею.

Наміри Австро-Угорщини.

„Times“ одержує від свого віденьського дописця відомість, що Австро-Угорщина не думає про ніяку активну інтервенцію. Відносини австро-сербські в останних днях поправили ся. Допиєць „Daily Telegraph“ доносить з Петербурга, що Австро-Угорщина з певністю згодить ся на розширенє болгарської границі, а навіть радо віддасть Сербії Санджак, однак під услівем, що Сербія заклачить з Австрією цлову унію так, що торго вельна дорога до Солуня буде для Австрії отворена.

Донесєнє „Daily Telegraph-у“ є передвчасове, бо берлінські дивізії пишуть про договір Австрії і Німеччини, на основі котрого Санджак в ніякім случаю не може стати ся сербським.

Туреччина хоче мира?

„Die Zeit“ одержує з Білгороду депешу, що звідца про турецьку проделю, поставлену в довірочній дорозі Сербам для закінчення мира. Про сей намір повідомив сербський король короля Фердинанда. „Die Zeit“ замічує, що турецька проделю має на цілі відтягненє Сербії від балканського Союзу. Серби заняли доси найбільший простір турецької області, однак коли би згодили ся на турецьку проделю, то були би зовсім відокремлені на Балкані і не могли би належно оборонити здобутих областей.

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Луки а пост.; римо-кат.: Вольфганг. — В п'ятницю: руско-кат.: Йоїла; римо-кат.: Всіх Святцх.

— Про наріканя на шкільних радників. Від часу до часу проявляють ся наріканя або з кругів родичів, або також з кругів гімназійної молодіжи, що наука по руских державних гімназіях занепадала, що там нема відповідних кваліфікованих сил до ріжних предметів, або що там щораз більше всувають ся учителі-москвофіли. Однак не хочуть сі обвинителі бачити дійсних причин сего лиха, котре відчував уже українським гімназіям перед більш як десяти роками в похмілю (a in vino veritas) Павенцій в розмові із своїм швагром д-ром К. Левицьким. „Що ваші українські гімназії?! Ми тепер головну бачність звернули на бурси, наші хлопці (москвичі) ідуть на філософський виділ і ми за кілька літ возьмемо в руки ваші гімназії і засиплемо вас (Українців) шапками!“ І оно дійсно до того йде, бо українська молодіж іде головнo на правничий виділ, щоби сидіти переважно дома, а навіть ті немогі, що йдуть на філософський виділ, або не роблять іспитів, або йдуть на службу „Народного Комітету та марнують ся, будьто на виборчих агітаціях, будьто на університетських демонстраціях. А кілько таких людей витягали наші шкільні радники з болота, се могли би інтересовані посьвідчити.

Крім того горячка в закладаню приватних шкіл пішла так далеко, що з українських державних гімназій повідходили тамтуди на урвавателей або учителів численні сили. А нехай би рускі радники шкільні оперли ся відпустіти учителів з українських гімназій, що за крик настав би на перепони всенародній просвіті, так як директорів українських гімназій п'янують народними зрадниками, наколи они противлять ся відпусткам своїх учителів, щоби не дезорганізувати учительського збору. Досить вказати на се, що н. пр. в одній з провінціональних руских гімназій професори математики вчать фізіології, бо нема стілько фізіологів, як треба. Яка се наука, можна собі уявити. Отже треба там звернути жалі, де дійсна причина лиха. Впрочім о скільки правдиві всі ті наріканя, се вже стверджує саме „Діло“ в новянці, яку передрукуюємо.

„Діло“ пише:

„Про відносини в перемиській гімназії пишуть нам з нагоди нованок поміщених в чи слах „Діла“ 240. і 242: Се неправда, щов в тутешній гімназії нема крім сталого учителя математики ніякого суплєнта до сего предмету. Є ним іспитований заступник учителя п. Вол. Білянський. Старшого суплєнта-математика (п. Редкевича) забрав Краєвий Союз шкільний до Буська, а другий сталий учитель, др. Балеї, виїхав на студії до Берліна. Рада шк. кр. заіменуєвала давно його заступника

(п. Вол. Адрияновича), але він зволікає цілий місяць з приїздом. Сталих посад є в сій гімназії справді мало, але почасти тому що або нема відповідних кандидатів іспитованих (до класичної фізіології), або й тому, що їх приділено до иншої служби (д-ра Людкевича до Львова, Ол. Целевича до кермованя приватною гімназією в Копичинцях) або також урльоповано (д-ра Балея). Хто отже тому винен, легко пояснити. Що до великого числа русофілів учителів в тутешній гімназії, то і тут минаєть ся допис з правдою. Русофіли Назаркевич і Сметанський служили передше у філії академічної гімназії у Львові, а ще передше в руских гімназіях в Станиславові і Коломиї. Значить, мали їх також инші гімназії, котрих директори (Із. Грбмницький, Соф. Недільський) так само плекають національні почування, як пок. директор Цеглинський. Тепер прислано їх лиш тому до перемиської гімназії, що не найшли ся инші відповідні старші учителі. Наші приватні гімназії забирають саме тепер найліпші сили учительські, а рускі державні гімназії опияють ся в дуже скрутнім положеню. Сей стан погіршаєть ся з року на рік і над тим повинні наші сьвідомі люди зрло призадумати ся. Складати вину на директорів або радників шкільних легко, але в сей спосіб не усунемо лиха. Державні гімназії засуджені ізза недовстачі відповідних сил учительських на за-непад — коли не направили самі лиха і не спонукаємо наших академиків фізіологів до складаня іспитів а наших матуристів до вибираня фізіологічного факультету. Коли се не станеть ся, мусить до сего прийти, що до наших гімназій будуть наливати ipso facto що раз більше чужі або й ворожі нам учительські сили. Зрештою незнайомий дописуватель (підписаний „Також батько“) заподіляв тяжку кривду двом нашим сьвідомим молодим учителям, пп. Баранчеви і Семенови Зубрицькому. Перший виховував ся, правда, якийсь час в Ставропігійській бурсі, але був в часі університетських студій і є тепер національно сьвідомий. Українцем, вписав ся тут зараз до „Руської Бесіди“, опікує ся дуже щиро нашою молодіжю, котра його навіть вибрала своїм куратором і провідником в спортовім кружку „Сянова Чайка“. Другий належав до „Академічної Громади“ і ніколи не був чим иншим як Українцем. Заступник Вол. Менцінський прийшов до сєї гімназії досить давно (ще перед приходом теперішнього директора). — Добре поінформований.

— Чи се можливе? З Городенщини пишуть нам: На одних сходинах в Городенці, де були майже всі сьвященники городенського деканата, по довгий і завзятий дискусії порішено незначною більшістю голосів (бо голосували і москвофіли і деякі члени Христ.-суп. Союзу для сьвятого спокою), щоби не розбивати із тактичних зглядів одностайності акції против радикальної дурілки в повіті, що повіт годило би ся зорганізувати на націонал-демократичній програмі. Та не в тім біда, але в тім, що на день 1. листопада 1912. скликано загалльві довірочні збори поданих сьвященниками по чотирох парохіях із кожного села і розіслано вже запрошеня, де виразно зазначено, що без такого запрошеня вступ до „Народного Дому“ є заборонений. Та сьвященники, о скілько відомо, не всі дістали запрошеня на чорну чи темну раду в дни 1. листопада 1912., хотий їх парохіяни такі запрошеня підіставали. Соби болять ся видно світла, коли волять безбарвних народних учителів, загвожджених під кожним зглядом селян ніж сьвященників. Відні ті аранжери віча, коли свої тіни болять ся. Тим більше, що на згаданих сходинах було запевненє, що всі дістануть запрошенє а тепер як зачувати, всіх членів Христ.-суп. Союзу відсунено від участі на се темне віче мужів довіря в Городенщині. Чи москвофільські сьвященники дістали запрошенє, невідомо, але мабуть ні, бо як казав оден цівіліст, навіть Українець-декан о. Макегонський вістав про-скрибований! Перекитрила! Ну, побачимо, що з того вийде, певно щось дуже таємничого і великий страх впаде на радикальне крило в Городенщині ізза того віча! Ми маємо підставу в виду того осуджувати аранжерів віча о нечисту совість, о махінації поза пле-чами сьвященників із 1½ політиками з Городенки та хто зна, чи не відорно-зачіпний союз із радикалами в повіті, котрі до речи кажучи є сліпими вождями ще більше сліпих гетьманів, о зраду нашої справи і віроломність негідну.

На вічу реферують о. Пісецький і о. Федів про укр.-руські партії. Всувають они там христ. суспільникам перед темним селянським! Ввиду так неясної тактики аранжерів темного і тайного віча у пращає ся В. с. Отців виждати із висилкою людий своїх на віче, аж доки справа не прояснить ся. Чи деінде така робота є можлива? Дійсно лиш у рабів-смердів Русинів, котрі, здає ся, за свій нерозум все будуть наймити й погоничами в чужих наймах, така робота є можлива! Що зроблять селяни із тою справою по селах? От тут лежить провалина в яку летять проводирі сліпі і других ще більше сліпих тамтуд тягнуть! Поживемо, побачимо, чи не буде гірше від першого. — *Свій.*

— **Жертви готівкою** не звільняють нікого від обов'язку жадання купонів У. Т. П. і уживання товарів з маркою У. Т. П.

— **Під розвагу львівської гр.-к. Консисторії.** Довосять нам, що в школі Марії Магдалини у Львові від початку шкільного року досі була всего два рази наука релігії для рускої дівчорі. Дітьми нашими тут ніхто не інтересує ся, ані до церкви в свята не водить, а через те йде латинізація на велику скалю. Здає ся, що катехит. о. Шепанюк занятий писанем нової статті для „Ниви“ в обороні катехитів і для того зредуковав двоєдинну науку на односторонню і школою єму ніколи займати ся. Quousque tandem!

— **Вихиснуване галицьких переселенців в Зєдинених Державах.** По донесенням до міністерства торгівлі, перебуває в Зєдинених Державах Америки много осіб з Галичини, яких зване і жерело зарібку становить вихиснуване галицьких переселенців Особи ті дуже часто управляють в сей спосіб свої обманства, що — хоча звичайно є лише власниками агентур продажі корабельних карт, або покутними писарями — оголошують ся в американських часописях як „прилюдні нотарі“ або „приватні банкири“ і в тих оголошеннях жертвують ся служити своїм землякам помічю і радою у всіх правних справах з обсягу австрійського і американського закона, як також приобіцяють введнати полєкші що до обов'язку військової бражки, або служби, або навіть повне увільненє від військової служби і т. ин. Скоро лише зуміють в підступний спосіб — часто при помочи представлень мнимо добрих відносин з консулятами, зискати довіру наших недосвідчених переселенців, вихиснують се довіру в найріжнородніший спосіб. І так загально звісно, що ті „опікуни“ спроневеріють передані їм до переходу або відісланя до краю гроший, на що часто жалують ся переселенці. Не менше частими є випадки, в яких „опікуни“ сї посередничать переселенцям в продажі їх майна, а потім, як їх повновласники спроневеріють зложену ціну купна, або також вимагають при помочи заключення мнимих контрактів купна-продажі, від мнимого купця ціну купна і таким робом намагають ся довести до власниками ґрунту і ин. Правне поступованє в таких випадках є часто в Америці трудне або навіть неможливе, а особливо з сєї причини, бо при таких поступованю мусять бути присутні свідки з Галичини, яких присутність в американських судах є получена з великими недогідностями. Супроти обставин, що останніми часами збільшилась значно сего рода шкідлива для наших горожан діяльність згаданих „опікунів“, намісництво в наслідок рішеня міністерства торгівлі, повідомляє про сї подробиці і при поручає почити і остеретти населенє перед сего рода „опікунами“, як також порадити єму як найбільшу обережність, головно при заключуваню контрактів купна-продажі ґрунтів через посередників з тамтої сторони океану.

Оповістки.

— **Виді Тов а „Руска Захоронка“ у Львові** подає отсим до відома, що загальні збори сего Товариства відбудуть ся в четвєр дня 31. с. м. о 5. год. по пол. в комнатах „Рускої Бєсїди“ (дїм „Нар. Гостиниці“).

Посмертні оповістки.

— **Ян Галь.** Вчєра помер у Львові на удар серця один з визначних, польських композиторів, Ян Галь в 56. р. житя. Покійний родив

ся в Варшаві в р. 1856. Музичні студії почав в Кракові, а опісля у Відні і Монахові. Довгий час перебував опісля Галь в Італії, де студіював техніку співу, почім осїв в Липську, де обняв управу співацького товариства „Andante“. В р. 1880. перенїс ся до Львова на становище діріґента галицького музичного товариства а в сїм лїт пізнійше переселив ся до Кракова, як професор співу при тамошній консерваторії. Подсрочував багато по Італії та середній Европі а вкінці осїв у Львові і вів артистичний провід в співацькїм товаристві „Echo“. Покійний був довгі лїта лишений власти в ногах і через те навіть діріґував, сидючи в кріслі. Була се в цілїм сего слова значіню культурна душа. Не умів нікого ненавидїти. До Русинів відносив ся з великою прихильністю та згармонізував цілий ряд українських пісень, які вийшли друком. Був щирим другом пок. Анатолія Вахнянина та з великим пієтизмом переґривав та одушевляв ся єго оперою „Купало“. На пораду Галї перекладено текст „Купала“ на польську мову, бо заходила можливість вистави сєї опери на польській сцені. — Та не наспіли ще часи такої культурної взаїмности. Похорони Галї відбудуть ся завтра (четвєр) по полудни. Вічна пам'ять щирому робітникови на полях музики та культурному чоловікови!

Телеграми

з дня 29. жовтня.

Відень (ТКБ). Цісар виїде дня 4. листопада на кількатижневий побут до Будапешта з нагоди сесії делегацій.

Сараєво. Вчєра в полудне прибуло тут 1.300 турецьких жовнірів з 69 офіцерами, які утїкли перед Сербами в Санджаку. Всіх розоружено і розміщено в Бродї.

Бїлгород. (ТКБ). Сєрби заняли Кеєрїлі.

Царгород. (ТКБ). Міністерству війни донесено, що східна турецька армія перейшла до офєнзиви і від вчєрашнього полудня веде бій з болгарською армією на лїнії від Кїркіліссе до Мараш. Битва мала прийняти неприхильний оборот для Болгарів.

Царгород. (ТКБ). О 10. год. вечєром доносять, що в битві коло Ліле Бургас є перемаґають Болгари.

Царгород (ТКБ). Дневники доносять, що болгарські добровольці підпалили коло Інаде морську ліхтарню, щоби утруднити турецькій флотї рухи на Чорнім морю.

Царгород (ТКБ). Великий вєзир Агмед Мукдар подає ся до димісії. Вєл. вєзиром іменований Кїямїл паша.

Софія (ТКБ). Головна квартира ухвалила не допустити вже нових воєнних дописців.

Льондон. З Царгорода доносять, що по болгарській сторонї бєре ся кількох російських офіцєрів.

Петербург. Надзвичайні загальні збори Червоного Хрєста дозволили зарядови ужити мїлїон рублїв з запасового капїталу на цілі помочи для хорих і ранених воєків на Балканї.

Прага (ТКБ). Вчєра в нощі відїйшла звїдси виправа, зложена з 24 лікарів і 16 медиків, до Сєрбїї, нинї виїздить 25 осіб до Болгарїї. Велика виправа до Чорногори виїздить нинї по полудни.

Рим Нинї відходить до Греції корпус Гарібальдійців, що числять 3.000 людий. Є в нїм Італїїці, Греки і Англіїїці.

Петербург (Тел. Аг.). Царєвича перенесено до внїшої комнати; цілий вчєрашній день промигнув добре. Температура в день 37,3, вечєром 37,5, живчик 120.

Надіслане.

(За сїю рубрику Редакція не відповідає).

Гусятинщина! В недїлю дня 3. листопада 1912 р. відбудуть ся домірочні збори о год. 1. по пол. в салї „Народного Дому“ в Копичинцях. На дневнім порядку: 1) Заснованє селянських цукроварень. 2) Справа елементарних нещасть. 3) Зближаючи ся вибори до соїму. 4) Много инших справ дуже важних і пильних. Просимо о як найчисленнійшу участь. За комітет: *Др. Лука Сафїян. Пос. Михайло Петрицький. Пос. Іван Киселюк.* 452(1)

Вїзд ґ. Хмєльницького до Куїба.

Чудова репродукція сего класичного твору, яко цвіт репродукційної хромолітографічної штуки, вийшла вірно після ориґіналу в природних красках. Чар красок викликає подив у найвибагливіших знатоків, які надишляють нам численні признання. Се високо артистична окраса кожної хати і салону; одинока річ, що надає ся на інтелігентний дарунок для знайомих. Історію осіб виступаючих на тім образї долучує ся до кожної посилки. Величина картини 90×76 см. салюнонове виданє К 10—люксусове К 16—, висилка К 1-20. На жаданє достарчає ся рами по власних коштах в цінах; салюнонові К 12—, дубові К 16—, золоті К 16—, маґоньові К 20—, плюшові К 20— вже зі склом і порядним опакованєм.

Замовленя слати на адреси: Іван Павлик або М. Кривецький, Львів, Ринок 10, а також Тов. „Сокил-Батько“, Львів, Руска 20.

Люксусове виданє на витєрпаню; замовляти лише на висше подані адреси.

На довгі осінні вечєри поручаємо до читаня нові видавництва:

1. **Наука про народне господарство.** Приступний виклад. Книга перша: Наука про продукцію. І. Кулішер. Переклав Микола Залїзняк. Сторін 134. Ціна брошуров. прим. 1 К, опрavl. в полотно 1 К 60 сот.

2. **Рїльничі досвідї і проби,** роблені заходом Товариства „Просвїта“ у Львові на селянських господарствах в лїтах 1908—1910. Зладив Сидір Кузик б. вандрівний учитель господарства при Тов. „Просвїта“ у Львові. Сторін 128. Ціна брошурованого прим. 1 К, опрavl. в полотно 1 К 60 сот.

3. **З подорожі по Швайцарїї.** На господарські теми. Нависав Микола Творидло, стор. 72. Ціна 50 сот.

4. **Український співаник.** Зладив Антїн Галїяк. Сторін 144. Ціна 80 сот. 1 К, 1 К 40 с. 1 К 60 с і 2 К.

На почтову пересилку кожної книжки належить долучати 20 сот. Рекомендація коштує поналото 25 сот.

Замовленя слати на адресу: Канцєларія Товариства „Просвїта“ у Львові, Ринок ч. 10. 447(5)

БЮРО ТЕХНІЧНЕ архїтекта **ВАСИЛЯ НАГІРНОГО** у Львові, Ринок 36 (дїм „Народної Торговлі“) згл. ул. На скалї 3. виготовляє пляни і кошториси на будівлі церков, домів парохїяльних, народних домів, читалень і прочі будівлі.

Рух залїзничих поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейського.

Замїтка. Поїзди поспїшні означєні ґрубим друком. Години нїчні від 600 вечєром до 559 рано означєні підчеркнєнем чисел мїнутових.

Вїзїз зї Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12-35, 3-40, 8-22, 8-35, 2-05§, 2-45, 3-45*, 5-46†, 6-05, 7-00, 7-30, 11-10.

*) до Рїшєва. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.

До Підволочиск: 6-10, 10-35, §2-16, 2-27, 2-50†, 8-40, 11-13.

†) до Красного. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Черновєц: 2-50, 6-10, 9-15, 9-37, 2-25, 3-05*, 6-28†, 7-55*, 11-00.

*) до Станїслава. †) до Коломиї. *) до Ходорова кожного попереднього дня перед недїлю і свята.

До Стрия: 6-00, 7-30, 10-02 §), 1-45, 6-50, 11-25. §) від 16/6 до 8/9 включно лише в недїлю і рїм.-кат. свята.

До Самбора: 6-58, 9-05, 3-50, 10-56.

До Сокаля: 7-35, 2-21, 8-00, 11-35*.)

*) до Рави рускої (лише в недїлі).

До Яворова: 8-40, 5-45.

До Підгаєць: 5-55, 4-53.

До Стоянова: 7-55, 6-00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6-25, 10-55, 2-29*, 2-42, 3-07†, 9-01, 11-30.

†) до Красного. *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Підгаєць: 6-09, 1-21*, 5-15, 10-40 §).

*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і недїлю.

До Стоянова: 8-12, 6-17.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6-28, 1-40*, 5-36, 10-59 §).

*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і недїлю.

Поїзд поспїшний зї Львова до Підволочиск відїздить о год. 2. мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зї Львова до Красного відїздить о год. 2. мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зї Львова до Станїслава відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6-02.

Льокальні поїзди.

на головний дворець:

З Брухович: що дня 6-55.

— **ВЖЕ ОТВОРЕНА** —
ФАБРИКА
МАСАРСКИХ
ВИРОБІВ.
Красового Союза для збуту худоби
у Львові.
Фабрика заосмотрена з найлучшої системи електричні машини і перворядні фахові сили доставляє найліпшої сорти масарські вироби, зладжені в здоровий, гігієнічний спосіб.
Щоденна точна висилка на провінцію до П. Т. Крамниць і Купців.
СКЛЕНІ У ЛЬВОВІ: Ринок ч. 10 Дім „Просвїти“, ул. Костюшки ч. 1 Дім „Народної Гостиниці“.
Родимці, полирайте свій народний промисл!

Накладом Piusverein-у появили ся гарно виконані ілюстровані переписні листки з малюнками артиста-малєра Асманя, які представляють найбільше займаючі сцени з другої турецької облоги Відня.
Сї листки висилася

Kanzlei des Piusvereines,
Wien, I. Bäckerstrasse 9.

по 1К 60 с за серію (20 листків) разом з почтовою оплатою. Поодинокий листок коштує 10 сот. Замовленя належить висилати на висше згадану адресу.

„Карпатія“ тов. обезп. на житє — Заступство в Синявці, п. Башня дол. приймає обезпечєня на житє, посаги, від огню, граду, крадіжї і випадків. 94(238).

Вїзїз до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 2-22, 5-45, 7-25, 8-50, 10-05, 1-10, 1-30, 2-00§, 5-40, 7-25†, 8-25, 9-50

*) з Тарнова, §) від 15/5 до 30/9 включно щодня, †) з Мшани 15/6 до 30/9 включно щодня.

З Підволочиск: 7-20, 11-30, 1-50 §), 2-15, 5-30, 10-30, 10-48†)

†) з Красного, §) від 15/5 до 30/9 включно щодня.

З Черновєц: 12-05, 5-15 §), 5-45†), 7-40, 10-25*), 1-55, 5-52, 6-26, 9-34

*) з Станїслава, †) з Коломиї, §) з Ходорова кожного слїдуючого дня по недїлі і свята.

Зі Стрия: 7-28, 11-40, 4-25, 6-45, 10-19 §), 11-00 §) від 16/6 до 8/9 включно лише в недїлі і рїм.-кат. свята.

З Самбора: 7-50, 9-55, 2-10, 8-30

Зі Сокаля: 7-10, 1-25, 7-57

З Яворова: 8-12, 4-20

З Підгаєць: 11-10, 10-20

Зі Стоянова: 10-01, 6-30

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 7-01, 11-11 1-3*, 2-00, 5-10, 10-12, 10-31†)

†) з Красного, *) від 15/5 до 30/9 включно щодня.

З Підгаєць: 7-26*) 10-49, 6-29*) 10-01, 12-00§)

*) з Винник, §) з Винник лише в суботу і недїлю.

Зі Стоянова: 9-21, 6-11

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7-08*), 10-31, 6-11*), 9-41, 11-43§)

*) з Винник, §) з Винник в суботу і недїлю.